

Waar trekken we de grens?

Met de vraag 'Hoe treed je verstandig op in een wereld vol conflicten en botsende belangen?' opent de AIVD zijn jaarverslag over 2025. Het is een vraag die onrustig stemt. En aanzet tot actie.

Want lezen over Russische en Chinese acties ter aantasting van onze democratische rechtsorde onthutst. En dat geldt ook voor het beeld dat de AIVD schetst van de wijze waarop anti-institutionele en extreemrechtse krachten van binnenuit en met buitenlandse steun onze rechtsorde ondermijnen, als een moderne 5e colonne.

Halen we hierover de schouders op, veronderstellend dat onze democratie dit wel aankan? Of zien we een aanval, gericht op welzijn en waarden? Op samenleven?

Geven we ruimte of trekken we een grens?

Begrenzen en ontgrenzen

Grenzen staan in het brandpunt van de aandacht. Ze worden verkend en opgerekt. Of juist bewaakt en versterkt. Ontgrenzen draagt bij aan vernieuwing en groei; begrenzen is soms nodig om duurzaam 'overeind' te blijven. Wijs leiderschap balanceert

tussen deze uitersten, die beide moed en zelfvertrouwen vergen.

Wat betekent de dynamiek tussen begrenzen en ontgrenzen voor mens en maatschappij? Voor vrijmoedig denken en onderzoeken? Waar trekken wijze leiders in bestuur en bedrijf een grens? Waar geven ze juist ruimte en vertrouwen?

Comeniaanse vrijplaats

Voor executives zijn deze en andere dilemma's dagelijkse kost. Een heel aantal van hen begeleidde Comenius al in de kunst van balanceren en besluiten. Ook jou nodig ik uit toe te treden tot Comenius' internationale leiderschapsnetwerk. Hier, in de 'Comeniaanse vrijplaats' ontmoet je ondernemende mensen die verantwoordelijkheid durven nemen. Wees welkom!

Pieter-Matthijs Gijsbers
Comenius leadership

Exploring wise leadership together

Comenianen zijn vrijdenkers die in dialoog met elkaar kennis, inzicht en moraliteit verdiepen, om 'het goede te doen'. Lerend van elkaar ontstaan zo de mooiste inzichten. Vormen zich gedachten terwijl ze worden uitgesproken. Kantelen overtuigingen omdat de ander doorvraagt of een ander perspectief inbrengt. Exploring wise leadership together.

Je bent welkom in Comenius' Nationale leiderschapsleergang, waarin bevlogen wetenschappers, kunstenaars, filosofen en 'denkers' de grenzen aftasten van weten en niet-weten. Ze leggen de intellectuele lat hoog en laten de inspiratie stromen. Vanuit nieuwsgierigheid naar het onbekende, balancerend tussen be- en ontgrenzen.

